

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ботаніки, дендрології та лісової селекції

ЗАТВЕРДЖЕНО
ННІ ЛіСПГ
“11” червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕКОРАТИВНА ДЕНДРОЛОГІЯ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
спеціальність НЗ «Садово-паркове господарство»
освітня програма «Садово-паркове господарство»
ННІ лісового і садово-паркового господарства
Розробники: професор, доктор сільськогосподарських наук, професор
Ковалевський Сергій Борисович

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Декоративна дендрологія – базова дисципліна для підготовки фахівців із спеціальності 206 – Садово-паркове господарство. В процесі вивчення студенти оволодіють вмінням визначати і докладно характеризувати головні деревні види за морфологічними, анатомічними ознаками та раціонально використовувати їх в садово-парковому господарстві при створенні, реконструкції та реставрації парків. Скверів та інших об’єктів садово-паркового мистецтва.

«Декоративна дендрологія»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	<i>Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»</i>	
Освітній ступень	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>НЗ «Садово-паркове господарство»</i>	
Освітня програма	<i>«Садово-паркове господарство»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
	<i>Нормативний термін навчання</i>	
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	300	
Кількість кредитів ЄКТС	10	
Кількість змістових модулів	5	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	курсова робота	
Форма контролю	<i>Залік, Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	<i>Нормативний термін навчання</i>	
	денна форма	заочна форма
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	3,4	4, 5
Лекційні заняття	60 год.	14 год.
Практичні, семінарські заняття	–	–
Лабораторні заняття	105 год.	22 год.
Самостійна робота	135 год.	264 год.
Індивідуальні завдання	–	–
Навчальна практика	60 год.	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5, 6 год.	–

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета. Декоративна дендрологія – частина ботаніки, що вивчає деревні рослини. Вона відноситься до фундаментальних дисциплін навчального плану ННІ лісового і садово-паркового господарства та є невід’ємною частиною програми підготовки фахівців садово-паркового господарства. Декоративна дендрологія дає майбутнім спеціалістам перше і основне поняття про об’єкти їх практичної діяльності – дерева, кущі, ліани, напівкущі.

Глибина і об’єм знань, одержаних з декоративної дендрології допомагають студентам краще засвоїти інші, пов’язані з нею, дисципліни, виходячи з діалектичної єдності середовища і рослинного організму. Декоративна дендрологія дозволяє студентам пізнати, що зв’язки між середовищем і рослинами багатofакторні, філогенетично обумовлені, що в системі «рослина-середовище» більш рухомими, динамічними і менш стійкими є рослини.

Перелік дисциплін, які передують вивченню «Декоративної дендрології»: Основи фахової підготовки, Ботаніка, Фізіологія рослин, Основи екології та охорони природи.

Набуття компетентностей: інтегральні компетентності:

ІК 1. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об’єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об’єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

ФК 7. Здатність проектувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об’єктах садово-паркового господарства.

ФК 11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об’єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.

ФК 13. Здатність застосовувати базові знання з екології, природно-заповідної справи та біоценотичного підходу в процесі збереження та реновації садово-паркових об'єктів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.

ПРН 9. Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.

ПРН 16. Володіти знаннями, розумінням із фундаментальних наук, впроваджуючи їх у комплексному вирішенні питань природоохоронної діяльності, структури природо-заповідних територій, сучасних урбанізаційних процесів та оцінки інтродукованих рослин в урбофітоценози.

ПРН 18. Демонструвати знання щодо сучасних та інноваційних методів проектування об'єктів різного функціонального призначення, будівництва, експлуатації та підвищення їх біологічної стійкості, екологічних принципів використання природних ресурсів в умовах урбанізованого середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни Для нормативного терміну навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1.												
Тема 1 Декоративна дендрологія. Предмет дисципліни, методи, складові частини. Завдання декоративної дендрології, її досягнення, зв'язок з іншими дисциплінами.	1	1					4	4				
Діагностичні ознаки видів. Морфологічні особливості видів.	6			6			4				4	
Тема 2 Філогенетична система деревних рослин.	6	2		4			6				6	
Тема 3 Вид, його ареал, внутрішньовидова мінливість	6	2		2		2	4			2	2	
Тема 4 Життєві форми та життєвий цикл деревних рослин	8	2		2		4	4				4	
Тема 5 Основи екології деревних рослин. Екологічні фактори і екологія рослин	6	2		2		2	6			2	4	
Тема 6 Тепло як екологічний фактор	7	2		3		2	4				4	
Тема 7 Вода як екологічний фактор	7	2		3		2	4				4	
Тема 8 Світло як екологічний фактор	6	2		2		2	4				4	
Разом за модулем 1	53	15		20		18	40	4		4	32	
Модуль 2												
Тема 1 Повітря як екологічний фактор	6	2		2		2	4				4	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд		с.р.	о	л	п	лаб
Тема 2 <i>Едафічні екологічні фактори</i>	10	2		4		4	6					6
Тема 3 <i>Рельєф як екологічний фактор</i>	9	2		4		3	4					4
Тема 4 <i>Біотичні фактори</i>	12	3		4		5	6			2		4
Тема 5 <i>Антропогенні екологічні фактори</i>	7	2		3		2	6					6
Тема 6 <i>Дендрофлора України, її особливості.</i>	12	2		4		6	4	2				2
Тема 7 <i>Поняття про інтродукцію рослин.</i>	12	2		4		6	6			2		4
Разом за модулем 2	68	15		25		28	36	2		4		30
Модуль 3												
Тема 1 <i>Основи вчення про рослинний покрив.</i>	2	2					4	2				2
<i>Видова та внутрішньовидова різноманітність рослин.</i>	2			2			4					4
<i>Вивчення внутрішньовидових систематичних одиниць.</i>	6					6	4					4
Тема 2 <i>Поняття про біоценоз та його особливості.</i>	6	2		4			4			2		2
Тема 3 <i>Внутрішньовидова мінливість хвойних і листяних деревних рослин та її значення для садово-паркового будівництва.</i>	2	2					4			2		2
<i>Вивчення внутрішньовидової мінливості деревних видів.</i>	4			4			6					6
<i>Ознайомлення з культиварним різноманіттям</i>	6					6	10					10

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>деревних видів.</i>												
Тема 4 <i>Природні зони рослинності.</i>	2	2					6			2		4
<i>Діагностичні ознаки життєвих форм росту і груп росту.</i>	2			2			4					4
<i>Вивчення внутрішньовидових систематичних одиниць.</i>	4					4	6					6
<i>Відділ Голонасінні.</i>							6					6
<i>Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання голонасінних.</i>	4					4	6					6
<i>Відділ Голонасінні.</i>							6					6
<i>Вивчення біологічних та екологічних особливостей, ареалів, використання голонасінних.</i>	2			2			6					6
Разом за модулем 3	42	8		14		20	76	2		6		68
Модуль 4												
Тема 1 <i>Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин.</i>	2	2					4	2				4
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Букові, Березові, Ліцинові</i>	9			6		3	8					8
Тема 2 <i>Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності. Декоративне значення форми стовбура, крони.</i>	2	2					4			2		2
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Вербові</i>	7			4		3	8					8
Тема 3 <i>Будова, розміри та орнамент листків як</i>	2	2					4					4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд		с.р.	о	л	п	лаб
<i>елементи декоративності рослин.</i>												
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Кленові, Маслинові.</i>	9			6		3	8					8
Тема 4 <i>Декоративні якості квіток. Строки та тривалість цвітіння декоративних рослин.</i>	2	2					6					6
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Липові, Бруслинові.</i>	7			4		3	6					6
Тема 5 <i>Декоративні якості плодів. Декоративні форми плодових рослин.</i>	2	2					4					4
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Бобові.</i>	7			4		3	4					4
Тема 6 <i>Тривалість та строки вегетації, цвітіння, досягання плодів рослин, їх значення в садово-парковому будівництві.</i>	2	2					6			2		4
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Крушинові, Жимолостеві, Горіхові.</i>	7			4		3	6					6
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Маслинові, Фісташкові, Агрисові, Деренові.</i>	5			4		1	8					8
Разом за модулем 4	63	12		32		19	78	2		4		72
Модуль 5												
Тема 1 <i>Особливості мікроклімату та ґрунтових умов у населених пунктах. Роль деревних рослин у покращенні мікроклімату в населених пунктах.</i>	4	4					8	2				6
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родин Магнолієві, Лимонникові, Барбарисові,</i>	9			4		5	14					14

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>Тутові, Платанові, Рутові, Гірकोкаштанові.</i>												
Тема 2 <i>Основні елементи композицій із зелених насаджень.</i>	7	2		2		3	4			2		2
Тема 3 <i>Мистецтво зміни форми деревних рослин. Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп, живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення.</i>	6	2				4	4			2		2
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.</i>	4			4			25					25
Тема 4 <i>Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.</i>	5	2				3	4	2				2
<i>Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.</i>	9			4		5	14					14
Разом за модулем 5	44	10		14		20	73	4		4		65
Усього годин	300	60		105		135	300	14		22		264
Курсовий проект (робота)	30	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Декоративна дендрологія: історія, суть та методи	1
2	Філогенетична система деревних рослин	2
3	Поняття про вид і його ареал	2
4	Життєві форми та життєвий цикл деревних рослин	2
5	Основи екології деревних рослин. Екологічні фактори і екологія рослин	2
6	Тепло як екологічний фактор	2
7	Вода як екологічний фактор	2
8	Світло як екологічний фактор	2
9	Повітря як екологічний фактор	2
10	Едафічні екологічні фактори	2
11	Рельєф як екологічний фактор	2
12	Біотичні фактори	3
13	Антропогенні екологічні фактори	2
14	Дендрофлора України, її особливості	2
15	Поняття про інтродукцію рослин	2
16	Основи вчення про рослинний покрив	2
17	Поняття про біоценоз та його особливості	2
18	Внутрішньовидова мінливість хвойних і листяних деревних рослин та її значення для садово-паркового будівництва	2
19	Природні зони рослинності	2
20	Загальні відомості про декоративні якості деревних рослин	2
21	Життєві форми та розміри рослин як елементи декоративності	2
22	Будова, розміри та орнамент листків як елементи декоративності рослин	2
23	Декоративні якості квіток	2
24	Декоративні якості плодів	2
25	Тривалість та строки вегетації, цвітіння, досягання плодів рослин, їх значення в садово-парковому будівництві	2
26	Особливості мікроклімату та ґрунтових умов у населених пунктах	4
27	Основні елементи композицій із зелених насаджень	2
28	Мистецтво зміни форми деревних рослин	2
29	Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України	2

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Діагностичні ознаки видів.	2
2.	Видова та внутрішньовидова різноманітність рослин.	2
3.	Діагностичні ознаки життєвих форм росту і груп росту.	2
4.	Визначення внутрішньовидової мінливості.	2
5.	Морфологія стовбура, крони, гілок, пагонів.	2
6.	Морфологія листя, бруньок, кореневої системи.	2
7.	Морфологія квіток, шишок, плодів, насіння.	4
8.	Визначення голонасінних деревних видів роду Сосна	6
9.	Визначення голонасінних деревних видів роду Ялина	6

10.	Визначення голонасінних деревних видів роду Модрина	6
11.	Визначення голонасінних деревних видів роду Ялиця	6
12.	Визначення голонасінних деревних видів роду Ялівець	4
13.	Визначення голонасінних деревних видів роду Тис	2
14.	Визначення голонасінних деревних видів родини Таксодієві	4
15.	Визначення голонасінних деревних видів родини Кипарисові	4
16.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Букові, Березові, Ліщинові.	6
17.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Вербові.	4
18.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Кленові, Маслинові.	6
19.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Липові, Бруслинові.	5
20.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Бобові.	5
21.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Крушинові, Жимолостеві, Горіхові.	5
22.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Маслинкові, Фісташкові, Агрисові, Деренові.	5
23.	Визначення покритонасінних деревних видів родин Магнолієві, Лимонникові, Барбарисові, Тутові, Платанові, Рутові, Гіркокаштанові.	5
24.	Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.	10
	Разом	105

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Вид рослин і внутрішньовидові систематичні одиниці. Вид, як основна класифікаційна одиниця у біології. Внутрішньовидова різноманітність рослин. Класифікація систематичних одиниць у межах виду. Ареальні та безареальні внутрішньовидові форми. Їх визначення, суть і господарське значенню.</p> <p>Ареали рослин та їх типи. Поняття про ареали. Історія і побудова ареалів: границі розповсюдження особин виду, центр виникнення і центр рясності виду та ін.</p> <p>Поділ рослин на групи за величиною ареалів: космополіти з широким ареалом, з вузьким ареалом (ендеми).</p>	2
2	<p>Життєвий цикл деревних рослин (оногенез): ембріональний етап, ювінільний, віргінільний, генеративний, старіння. Суть і послідовність етапів життєвого циклу деревних рослин.</p> <p>Річний цикл розвитку деревних рослин у залежності від зміни кліматичних факторів. Етапи річного циклу розвитку деревних рослин.</p> <p>Фенологічні фази, фенодати, міжфазний період. Діагностика фенофаз.</p> <p>Поняття про феноритмотип і фенологічну групу рослин.</p> <p>Ціль і організація фенологічних спостережень. Обробка і аналіз даних феноспостережень.</p>	4
3	<p>Особливості дії екологічних факторів на рослини: комплексна дія екологічних факторів на рослини, неможливість замінити в житті рослин одні екологічні фактори іншими, екологічні фактори не мають зворотної дії. Дія екологічних факторів коливається в значних границях. Поділ</p>	2

	<p>екологічних факторів на прямо діючі і непрямодіючі.</p> <p>Поняття про умови місця зростання як сукупність всіх екологічних факторів, що взаємодіють між собою і впливають на рослини, їх групи.</p> <p>Поняття про умови існування, екологічну реакцію і екологічні особливості рослин, видів. Поняття про екологічну нішу, екологічну пластичність, кординальні точки екологічних факторів і зону оптимуму.</p>	
4	<p>Сума тепла і його режим протягом року у різних пунктах земної поверхні. Теплові пояси. Зміна кількості тепла від полюсів до екватора. Зміна кількості тепла по мірі збільшення висоти над рівнем моря.</p> <p>Режим тепла протягом року, доби у районах близьких до полюсів і до екватора.</p> <p>Дія високих, оптимальних і низьких температур на рослини. Причини загибелі рослин при високих і низьких температурах.</p> <p>Класифікація рослин по відношенню до тепла: цілком холодостійкі, відносно теплолюбні, теплолюбні і дуже теплолюбні.</p>	2
5	<p>Вода як складова частина живих клітин, матеріал при фотосинтезі, розчинник мінеральних речовин, регулятор температури тіла рослин, транспортер поживних речовин до різних органів рослин і підтримувач (за рахунок тургору) різних частин тіла рослин у певному положенні.</p> <p>Вода як середовище для життя рослин.</p> <p>Джерела води для рослин: природні джерела – ґрунтова вода, атмосферна вода (дощ, сніг, роса, туман, паморозь) і штучні – дощування, зрошення, обводнення.</p> <p>Розподіл води на поверхні Земної кулі і її придатність для споживання рослинами. Періодичність вегетації рослин обумовлена нерівномірністю випадання опадів. Роль води у формуванні зовнішнього вигляду рослин.</p> <p>Поділ рослин по відношенню до вологи (гідрофіти, гігрофіти, мезофіти, ксерофіти).</p>	2
6	<p>Світло, як енергетичний екологічний фактор, його джерела. Роль світла у фотосинтезі і асиміляції вуглеводів. Розподіл сили і режиму світла у залежності від широти місцевості і висоти над рівнем моря протягом року, сезону, доби. Формуюча дія світла на рослини. Пристосування рослин до існування при різних кількостях і при різній якості світла.</p> <p>Поділ рослин на групи по відношенню до світла: світлолюбні, тіневитривалі, дуже тіневитривалі. Ознаки рослин, віднесених до цих груп.</p>	2
7	<p>Склад повітря. Шкідливі домішки, складові частини повітря, які споживаються рослинами: O₂, CO₂, N. Розподіл вуглекислого газу і кисню по земній поверхні в цілому у залежності від висоти над рівнем моря, сезону року, протягом доби. Кругообіг вуглекислого газу і кисню у атмосфері. Реакція рослин на кількість кисню, вуглекислого газу і шкідливих домішок у повітрі. Поділ рослин на групи по чутливості до шкідливих домішок у повітрі.</p> <p>Вітер – екологічний фактор. Вплив вітру на транспірацію, розподіл вуглекислоти і кисню у повітрі, перенесення пилку, насіння і плодів у анемохорних рослин. Механічна дія вітру на рослини: обламування гілок, листя генеративних органів; деформація крони, деревини, стовбурів, видування кореневої системи, вітровали, буреломи. Поділ</p>	2

	рослин на групи по стійкості до негативної дії вітру.	
8	Едафічні або ґрунтові фактори: ґрунт, материнська порода. Механічний і хімічний склад, водний і повітряний режим, тепловий режим, реакція ґрунту і їхнє значення у житті рослин. Едафічні групи рослин: оліготрофи, мезотрофи, мегатрофи, галофіти, псамофіти, нітрофіли, кальцієфіли тощо.	4
9	Рельєф і його складові частини: висота над рівнем моря, крутизна схилів відносно сторін світу. Типи рельєфу. Зміни екологічних факторів у залежності від рельєфу і їх вплив на рослини і рослинні угрупування. Вертикальна пояси́сть рослинності.	3
10	Рослини, тварини і мікроорганізми як біотичні фактори. Взаємозв'язок між рослинами і біотичними факторами. Основні напрямки взаємовідносин між рослинами і тваринами, рослинами і рослинами, рослинами і мікроорганізмами.	5
11	Вплив людини на життя, формову різноманітність рослин і формування рослинних угрупувань. Напрямки впливу людини на рослини: зміна середовища для життя рослин, інтродукція (перенесення) рослин; розселення рослин (випадкове і свідоме), боротьба з бур'янами, зміна спадковості; знищення рослинних угрупувань (лісу, розчистка, осушення боліт, зрошення сухих територій).	2
12	Поняття про флору і дендрофлору. Загальні відомості про дендрофлору України, історія, кількість видів, життєві форми, розміщення по регіонах, участь у формуванні лісів. Зв'язок дендрофлори України з дендрофлорами інших країн світу. Релікти і ендеми дендрофлори України.	6
13	Поняття про інтродукцію, адаптацію, акліматизацію і натуралізацію рослин. Завдання інтродукції рослин. Методи інтродукції деревних рослин в Україну. Культурна дендрофлора України, древні інтродуценти перспективні для лісового господарства, лісової меліорації, садово-паркового будівництва. Впровадження перспективних інтродуцентів у виробничі насадження.	6
14	Основні поняття лісової геоботаніки та фітоценології. Поняття про геоботаніку і фітоценологію. Рослинність як предмет вивчення геоботаніки, фітоценології, екології. Крупні систематичні одиниці в лісовій геоботаніці.	6
15	Внутрішньовидова різноманітність рослин. Класифікація систематичних одиниць у межах виду. Ареальні (підвид, популяція., екотип, клон) та безареальні внутрішньовидові форми (лузус, аберація, гібридні форми). Їх визначення, суть і господарське значенню.	4
16	Поняття про природну зону. Вчення В. В. Докучаєва про природні зони. Поняття про рослинність ідеального континенту. Природні зони північної півкулі Землі. Природні зони України: Полісся, Лісостеп, Степ. Гірські лісові райони, їх розміщення, природно-кліматичні умови, типи рослинності.	4
17	Визначення покритонасінних деревних видів родин Букові, Березові, Ліщинові	3
18	Визначення покритонасінних деревних видів родин Вербові	3

19	Визначення покритонасінних деревних видів родин Кленові, Маслинові.	3
20	Визначення покритонасінних деревних видів родин Липові, Бруслинові.	3
21	Визначення покритонасінних деревних видів родин Бобові.	3
22	Визначення покритонасінних деревних видів родин Крушинові, Жимолостеві, Горіхові.	3
23	Визначення покритонасінних деревних видів родин Маслинокві, Фісташкові, Агрисові, Деренові.	1
24	Визначення покритонасінних деревних видів родин Магнолієві, Лимонникові, Барбарисові, Тутові, Платанові, Рутові, Гірकोкаштанові.	5
25	Основні елементи композицій із зелених насаджень.	3
26	Деревні види придатні для створення солітерів, лінійних насаджень, деревних груп, живих огорож, бордюрів і вертикального озеленення.	4
27	Асортимент деревних рослин для садово-паркового будівництва в Лісостепу, Поліссі, Степу України.	3
28	Визначення покритонасінних деревних видів родини Розові.	5

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- усне та письмове опитування;
- тестування;
- реферати;
- захист лабораторних робіт;
- доповіді, презентації.

7. Методи навчання

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Перший семестр		
Модуль 1.		
Лабораторна робота 1. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин роду сосна (<i>Pinus</i>)	Студент повинний вивчити морфологічні ознаки та екологічні особливості видів та культиварів деревних рослин родини соснові (<i>Pinaceae</i>). Вміти визначати зазначені в програмі види за пагонами, насінням та шишками. Орієнтуватися в особливостях використання зазначених рослин в ландшафтному дизайні.	15
Лабораторна/практична робота 2. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родів ялина (<i>Picea</i>) та ялиця (<i>Abies</i>)		15
Лабораторна робота 3. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів		15

деревних рослин родів тсуга (<i>Tsuga</i>), псевдотсуга (<i>Pseudotsuga</i>), модрина (<i>Larix</i>) та кедр (<i>Cedrus</i>)		
Самостійна робота 1. Морфологічні ознаки та особливості використання в озелененні культурварів видів родини соснові (<i>Pinaceae</i>)		25
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Лабораторна робота 4. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родини кипарисові (<i>Cupressaceae</i>)	Студент повинний вивчити морфологічні ознаки та екологічні особливості видів та культурварів деревних рослин родин кипарисові (<i>Cupressaceae</i>) гінкгові (<i>Ginkgoaceae</i>), тисові (<i>Taxaceae</i>). Вміти визначати зазначені в програмі види за пагонами, насінням та шишками. Орієнтуватися в особливостях використання зазначених рослин в ландшафтному дизайні.	20
Лабораторна робота 5. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин кипарисові (<i>Cupressaceae</i>) гінкгові (<i>Ginkgoaceae</i>), тисові (<i>Taxaceae</i>)		20
Самостійна робота 2. Морфологічні ознаки та особливості використання в озелененні культурварів видів деревних рослин родин кипарисові (<i>Cupressaceae</i>) гінкгові (<i>Ginkgoaceae</i>), тисові (<i>Taxaceae</i>)		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70	
Залік	30	
Всього за семестр	(Навчальна робота + залік) ≤ 100	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100
Другий семестр		
Модуль 3.		
Лабораторна робота 1. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: сапіндові (<i>Sapindaceae</i>), альтингієві (<i>Altingiaceae</i>), актинідієві (<i>Actinidiaceae</i>), барбарисові (<i>Berberidaceae</i>).	Студент повинний вивчити морфологічні ознаки та екологічні особливості видів та культурварів деревних рослин родин сапіндові (<i>Sapindaceae</i>), альтингієві (<i>Altingiaceae</i>), актинідієві (<i>Actinidiaceae</i>), барбарисові (<i>Berberidaceae</i>), березові (<i>Betulaceae</i>), самшитові (<i>Buxaceae</i>), калинові (<i>Viburnaceae</i>), жимолостеві (<i>Caprifoliaceae</i>), бруслинові (<i>Celastraceae</i>), кизиліві (<i>Cornaceae</i>), багрянникові – <i>Cercidiphyllaceae</i> , тамариксові (<i>Tamaricaceae</i>), клокичкові (<i>Staphyleaceae</i>), гамамелісові (<i>Hamamelidaceae</i>), букові (<i>Fagaceae</i>), платанові (<i>Platanaceae</i>), мальвові (<i>Malvaceae</i>). Вміти визначати зазначені в програмі види за обійстяними та безлистими пагонами, насінням. Орієнтуватися в особливостях використання зазначених рослин в ландшафтному дизайні.	15
Лабораторна робота 2. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: березові (<i>Betulaceae</i>), самшитові (<i>Buxaceae</i>), калинові (<i>Viburnaceae</i>).		15
Лабораторна робота 3. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: жимолостеві (<i>Caprifoliaceae</i>), бруслинові (<i>Celastraceae</i>), кизиліві (<i>Cornaceae</i>), багрянникові – <i>Cercidiphyllaceae</i> , тамариксові (<i>Tamaricaceae</i>), клокичкові (<i>Staphyleaceae</i>)		15
Лабораторна робота 4. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: гамамелісові (<i>Hamamelidaceae</i>), букові (<i>Fagaceae</i>),		15

платанові (<i>Platanaceae</i>), мальвові (<i>Malvaceae</i>)		
Самостійна робота 3. Морфологічні ознаки та особливості використання в озелененні культурварів видів деревних рослин 3-го модуля		10
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3.		100
Модуль 4.		
Лабораторна робота 5. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: сімарубові (<i>Simarubaceae</i> Lindl.), анакардієві (<i>Anacardiaceae</i> Lindl.), аралієві (<i>Araliaceae</i> Vent.), маслинкові (<i>Elaeagnaceae</i> Lindl.), агрусові (<i>Grossulariaceae</i> A.P. De Candoll), тутові (<i>Moraceae</i>).	Студент повинний вивчити морфологічні ознаки та екологічні особливості видів та культурварів деревних рослин родин сімарубові (<i>Simarubaceae</i> Lindl.), анакардієві (<i>Anacardiaceae</i> Lindl.), аралієві (<i>Araliaceae</i> Vent.), маслинкові (<i>Elaeagnaceae</i> Lindl.), агрусові (<i>Grossulariaceae</i> A.P. De Candoll), тутові (<i>Moraceae</i>), бобові (<i>Fabaceae</i> Lindl.), горіхові (<i>Juglandaceae</i>), лимонникові (<i>Schisandraceae</i>), каркасові (<i>Celtidaceae</i>), маслинові (<i>Oleaceae</i> Lindl.), в'язові (<i>Ulmaceae</i>), виноградові (<i>Vitaceae</i> Juss.), вербові (<i>Salicaceae</i>), рутові (<i>Rutaceae</i> Juss.). Вміти визначати зазначені в програмі види за обійстяними та безлистими пагонами, насінням. Орієнтуватися в особливостях використання зазначених рослин в ландшафтному дизайні.	15
Лабораторна робота 6. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: бобові (<i>Fabaceae</i> Lindl.), горіхові (<i>Juglandaceae</i>), лимонникові (<i>Schisandraceae</i>), каркасові (<i>Celtidaceae</i>)		15
Лабораторна робота 7. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: маслинові (<i>Oleaceae</i> Lindl.), в'язові (<i>Ulmaceae</i>), виноградові (<i>Vitaceae</i> Juss.)		15
Лабораторна робота 8. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: вербові (<i>Salicaceae</i>), рутові (<i>Rutaceae</i> Juss.)		15
Самостійна робота 4. Морфологічні ознаки та особливості використання в озелененні культурварів видів деревних рослин 4-го модуля		10
Модульна контрольна робота 4.		30
Всього за модулем 4.		100
Модуль 5.		
Лабораторна робота 9. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: гортензіїві (<i>Hydrangeaceae</i> Dum.), бігніоніїві (<i>Bignoniaceae</i> Pers.), вересові (<i>Ericaceae</i> DC.)	Студент повинний вивчити морфологічні ознаки та екологічні особливості видів та культурварів деревних рослин гортензіїві (<i>Hydrangeaceae</i> Dum.), бігніоніїві (<i>Bignoniaceae</i> Pers.), вересові (<i>Ericaceae</i> DC.), гіркокаштанові (<i>Hippocastanaceae</i> Torr. et Gray), магнолієві (<i>Magnoliaceae</i>), півоніїві (<i>Paeoniaceae</i>), лютикові (<i>Ranunculaceae</i>), Хвилівникові (<i>Aristolochiaceae</i>), жостерові (Крушинові) – (<i>Rhamnaceae</i> Juss.), шипшинові (<i>Rosaceae</i> Juss.). Вміти визначати зазначені в програмі види за обійстяними та безлистими	15
Лабораторна робота 10. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родин: гіркокаштанові (<i>Hippocastanaceae</i> Torr. et Gray), магнолієві (<i>Magnoliaceae</i>), півоніїві (<i>Paeoniaceae</i>), лютикові		15

(<i>Ranunculaceae</i>), Хвилівникові (<i>Aristolochiaceae</i>), жостерові (Крушинові) – (<i>Rhamnaceae</i> Juss.)	пагонами, насінням. Орієнтуватися в особливостях використання зазначених рослин в ландшафтному дизайні.	
Лабораторна робота 11. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родини шипшинові (<i>Rosaceae</i> Juss.) (підродина Яблуневі)		15
Лабораторна робота 12. Морфологічні ознаки та екологічні особливості видів деревних рослин родини шипшинові (<i>Rosaceae</i> Juss.).		15
Самостійна робота 5. Морфологічні ознаки та особливості використання в озелененні культиварів видів деревних рослин 5-го модуля		10
Модульна контрольна робота 5.		30
Всього за модулем 5.		100
Навчальна робота		$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен		30
Всього за семестр		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час написання модуля та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із директором інституту).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3180>);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева й кущі. Голонасінні: Довідник / Кохно М. А., Гордієнко В. І., Захаренко Г. С. та ін.; за ред. М. А. Кохна, С. І. Кузнецова; НАН України, Нац. бот. сад ім. М. М. Гришка. К.: Вища школа, 2001. 207 с., іл.
2. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина I. Довідник / Кохно М. А., Пархоменко Л. І., Зарубенко А. У. та ін.; за ред. М. А. Кохна. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 448 с.
3. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні. Частина II. Довідник / Кохно М. А., Трофименко Н. М., Пархоменко Л. І. та ін.; за ред. М. А. Кохна та Н. М. Трофименко. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 716 с.
4. Заячук В. Я. Дендрологія. Голонасінні: Навчальний посібник / В. Я. Заячук. Л.: ТзОВ «Фірма Камула», 2005. 176 с.
5. Заячук В. Я. Дендрологія. Покритонасінні: Навчальний посібник / В. Я. Заячук. Л.: ТзОВ «Фірма Камула», 2004. 408 с.
6. Заячук В. Я. Дендрологія: Підручник / В. Я. Заячук. Л.: Априорі, 2008. 656 с.
7. Колесников А. И. Декоративная дендрология / А. И. Колесников К.: Лесн. пром-сть, 1974. 703 с.

Допоміжні:

1. Ковалевський С.Б. Проектування ландшафтних об'єктів (Частина 2. Дендропроєктування). Навчальний посібник. С.Б. Ковалевський, О.О. Демченко, Л.М. Березівський, А.Л. Соботович. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2018. 206 с.
2. Галактіонов І. І. Декоративні рослини природної флори України. Довідник / І. І. Галактіонов К.: Вища школа, 1977. 325 с.
3. Деревья и кустарники, культивируемые в Украинской ССР. Покрытосеменные. Справочное пособие / под общ. ред. Кохно Н. А. К.: Наук. думка, 1986. 720 с.
4. Деревья и кустарники. Справочник / под ред. Л. И. Рубцова. К.: Наук.

думка, 1974. 589 с.

5. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: навчальний посібник / О. А. Калініченко К.: Вища школа, 2003. 199 с.

6. Ковалевський С.Б., Демченко О.О., Курдюк О.М. Інтродукція рослин. Підручник. К.: ЦП «Компринт», 2021. 218 с.

7. Ковалевський С.Б., Демченко О.О., Курдюк О.М. Інтродукція рослин. Навчальний посібник. К.: ТОВ «ЦП Компринт», 2024. 204 с.

8. Ковалевський С.Б., Марчук Ю.М., Маєвський К.В., Шевчук М.О., Дубчак М.Ю., Марчук О.О., Середюк О.О. Декоративна дендрологія. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та виконання лабораторних завдань студентами денної форми навчання ОС «Бакалавр» спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». К.: ТОВ «ЦП КОМПРИНТ», 2023. 74 с.

9. Кохно М. А. Методичні рекомендації щодо добору дерев та кущів для інтродукції в Україні / Кохно М. А., Кузнецов С. І. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 48 с.

10. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: Підручник / В. П. Кучерявий. Львів: Світ, 2005. 456 с.

11. Лаптев О. О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення / О. О. Лаптев К.: Фітосоціоцентр, 2001. 128 с.

12. Липа О. Л. Дендрологія з основами акліматизації. К.: Вища школа, 1977. 224 с.

13. Пушкар В. В. Порайонний асортимент дерев і кущів України / Пушкар В. В., Кузнецов С. І., Левон Ф. М. К.: Держбуд України, 1998. 187 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.199. № 2456-ХІІ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.

2. Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» від 10.04.2006. № 105. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06>.

3. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/>

4. Majdecki L. Historia ogrodow / L. Majdecki. – Warszawa : Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, 1978. – 942 p.

5. <https://www.worldfloraonline.org/>